

سوالات درس هشتم (نگاهی به تاریخچه معرفت)

درستی یا نادرستی عبارات های زیر را مشخص کنید.

- ۱- دوره یونان باستان شامل فیلسوفان پیش از سقراط و بعد از وی می شود. صحیح
- ۲- تاریخ فلسفه به سه دوره : یونان باستان ، فیلسوفان اروپایی قرون وسطی تا ابتدای رنسانس، دوره شکوفایی فلسفه در جهان اسلام تقسیم می شود. غلط
- ۳- در تمام دوره های تاریخ فلسفه درباره معرفت شناسی و میزان کارآمدی هر یک از ابزارهای بحثی صورت نگرفته بود. غلط
- ۴- دانشمندان و متفکرین پیش از سقراط، از اولین کسانی بودند که درباره شناخت انسان و ارزش و اعتبار آن نظر داده اند. صحیح
- ۵- در دوره یونان ، معرفت شناسی به صورت مستقل مطرح بود. غلط
- ۶- پارمنیدس از فیلسوفان پیش از سقراط در یونان باستان ، از کسانی بود که شناخت حسی را به دلیل خطاهایی که گاه در حواس رخ می دهد، معتبر نمی دانست. صحیح
- ۷- پارمنیدس معتقد بود که حرکت وجود دارد و همه اشیاء در ثبات و پایداری نیستند. غلط
- ۸- پروتاگوراس که از سوفسطائیان بود می گفت حقیقت همان چیزی است که حواس به آن گواهی دهد. صحیح
- ۹- هراکلیتوس هم به حس و هم به عقل اهمیت می داد. صحیح
- ۱۰- سوفسطائیات مدعی بودند نه از راه حس و نه از راه عقل، می توان به حقیقت رسید. صحیح
- ۱۱- پارمنیدس اعتقاد داشت که اشیاء ، هرطوری که در هر نوبت به نظر من می آیند، در آن نوبت همان طور هستند و هرطور که به نظر تومی آیند، برای تو همان طور هستند. غلط
- ۱۲- در میان مجادلات عقل و حس پارمنیدس و تاس و هراکلیتوس کوشش کردند راه های معتبر شناخت و روش های رسیدن به آن را تبیین کنند. غلط
- ۱۳- سقراط با تدوین منطق گامی مهم در زمینه راه های معتبر شناخت برداشت. غلط
- ۱۴- افلاطون عقیده داشت که شناخت حسی بسیار مطمئن تر از شناخت عقلی است. غلط

- ۱۵- افلاطون شهود قلبی را باور داشت و معتقد بود که سقراط آن عالم برتر را مشاهده کرده است. صحیح
- ۱۶- ارسطو با تدوین منطق توانست قواعد استدلال و شوه های مصون ماندن از خطا و مغالطه را آموزش دهد و مانع رشد سفسطه در جامعه شد. صحیح
- ۱۷- افلاطون باور داشت که عقل می تواند جهانی برتر از جهان طبیعت را بشناسد و برای آن استدلال ارائه نماید. صحیح
- ۱۸- از نظر افلاطون ، ابزار حسی فقط توانایی درک این جهان را به انسان می دهد و درک جهان برتر تنها با عقل و شهود امکان پذیر است . صحیح
- ۱۹- دردوره شکوفایی فلسفه در جهان اسلام فقط دو ابزار شناختی عقل و قلب معتبر شناخته شدند. غلط
- ۲۰- فارابی و ابن سینا مانند افلاطون و ارسطو هم حس و هم عقل را معتبر می دانستند. صحیح
- ۲۱- فارابی و ابن سینا برای شناخت و حیانی اعتبار خاصی قائل نبودند. غلط
- ۲۲- فارابی و ابن سینا نیم نگاهی به شناخت شهودی داشتند صحیح
- ۲۳- شیخ شهاب الدین سهروردی مشهور به شیخ اشراق ، در عرفان شخصیتی مهم به شمار نمی رود. غلط
- ۲۴- سهروردی بر معرفت شهودی تأکید بسیار می کرد و کوشید ، آنچه را که از طریق اشراق و به صورت الهامات شهودی، به دست آورده بود تبیین استدلالی کند. صحیح
- ۲۵- ملا صدرا توانست یک دستگاه منسجم فلسفی بنا کند که در عین حال که کاملاً هویت فلسفی دارد و بر استدلال و منطق استوار است از شهود و اشراق نیز بهره مند است. صحیح
- ۲۶- علامه طباطبایی فیلسوف بزرگ قرن یازدهم هجری، راه شیخ اشراق را تکمیل کرد. غلط
- ۲۷- ملا صدرا پیوند مستحکمی میان فلسفه و معرفت و حیانی برقرار کرد. صحیح
- ۲۸- عموم فیلسوفان جهان اسلام، هم برای معرفت حسی و هم برای معرفت عقلی اعتبار قائل اند. صحیح
- ۲۹- در دوره جدید فلسفه اروپا که از قرن ۱۶ با پیشگامی فرانسیس بیکن و دکارت آغاز می شود، به معرفت شناسی توجه ویژه ای شد و از آن دوره به بعد معرفت شناسی در کانون مباحثات فلسفی قرار گرفت. صحیح
- ۳۰- بیکن از نخستین فیلسوفانی بود که بر اهمیت عقل اصرار می ورزید و به اصالت عقل معتقد بود . غلط
- ۳۱- دکارت فیلسوف و ریاضی دان بزرگ فرانسوی ، به تفکر عقلی اهمیت بسیار نمی داد. غلط
- ۳۲- کانت با طرح دیدگاهی جدید کوشید بین دو گرایش (تجربه گرایی و عقل گرایی) آشتی دهد و نشان دهد که معرفت ، حاصل همکاری عقل و حس است. صحیح
- ۳۳- تلاش کانت برای آشتی دادن عقل گرایان و تجربه گرایان به پیدایش دیدگاه های جدیدی در معرفت شناسی غرب منجر نشد. غلط
- ۳۴- پوزیتیویسم یا اثبات گرایی (ناشی از تلاش کانت) دیدگاه جدید در معرفت شناسی غرب است که ناشی از تلاش کانت است؟ صحیح
- ۳۵- از نظر پوزیتیویست ها، اموری که از طریق تجربه قابل بررسی و ارزیابی نیستند ، اصولاً اموری بی معنا هستند که بشر به عللی به آنها معتقد شده است. صحیح
- ۳۶- یکی از مؤسسان پوزیتیویسم که این اصطلاح را نیز برای اولین بار استفاده کرد اوگست کنت فیلسوف فرانسوی در قرن ۱۸ است. صحیح
- ۳۷- نسبی گرایان بر این باورند که هر فرد متناسب با ویژگی خود درباره امور به شسناختی می رسد که با شناخت فرد دیگر یکسان است. غلط
- ۳۸- پراگماتیست ها معتقدند که از طریق تجربه نمی توان واقعیت را شناخت. صحیح
- جای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.**
- ۳۹- هر چند در دوره یونان ، معرفت شناسی به صورت مستقل مطرح نبود اما در.....ومیزان انطباق شناخت با.....از مسائلی بود که نظر فیلسوفان را به خود جلب کرده بود. ارزش شناخت- واقعیت

- ۴۰- پارمنیدس از فیلسوفان پیش از سقراط در یونان باستان ، از کسانی بود که رابه دلیل خطاهایی که گاه در رخ می دهد معتبر نمی دانست . تنها شناخت عقلی را از قائل بود . شناخت حسی - حواس
- ۴۱- پارمنیدس معتقد بود که حرکت جود ندارد و همه اشیاء در و هستند ثبات - پایداری
- ۴۲- سوفسطائیان به سبب مغالطه هایی که برای آنها رخ داده بود ، اصل امکان شناخت را زیر سوال برده ومدعی شدند که نه از راه حس و نه راه عقل نمی توان به رسید . واقعیت - واقعیت
- ۴۳- پروتاگوراس که که از داشت ، می گفت حقیقت همان چیزی است که هرکس به آن گواهی دهد . سوفسطائیان - حواس
- ۴۴- پروتاگوراس اعتقاد داشت که اشیاء هرطور که در هر نوبت به نظر من می آیند در آن نوبت هستند و هر طور که به نظر تو می آیند برای تو نیز هستند . همان طور - همان طور
- ۴۵- افلاطون که به عقل اهمیت می داد ، عقیده داشت که شناخت بسیار مطمئن تر از شناخت است . عقلی - حسی
- ۴۶- از نظر افلاطون عالم طبیعت سایه عالم است . مثل
- ۴۷- ارسطو گرچه ادراک را معتبر می دانست ، اما استدلال کردن رایج کار معتبر می شمرد . حسی - عقلی
- ۴۸- به نظر ارسطو عقل می تواند به اموری پی ببرد و آنها را ثابت کند . ماورای حس
- ۴۹- حکیم ابو نصر فارابی و شیخ الرئیس ابن سینا مانند افلاطون و ارسطو هم وهم را معتبر می دانستند . حس - عقل
- ۵۰- این دو فیلسوف (فارابی و ابن سینا) برای شناخت هم اعتبار خاصی قائل بودند و آن را هم یکی از راه های شناخت می دانستند که اختصاص به پیامبران دارد . وحیانی
- ۵۱- شیخ شهاب الدین سهروردی مشهور به علاوه بر فلسفه در نیز شخصیتی مهم به شمار می رود . شیخ اشراق - عرفان
- ۵۲- ملاصدرای شیرازی فیلسوف بزرگ قرن ۱۱ هجری راه تکمیل کرد و توانست به نحو مطلوبی از در کنار معرفت عقلی بهره ببرد . شیخ اشراق - معرفت شهودی
- ۵۳- ملاصدرا توانست یک دستگاه منسجم فلسفی بنا کند که در عین حال که کاملاً هویت فلسفی دارد و بر استدلال و منطق استوار است از و نیز بهره مند است . شهود و اشراق
- ۵۴- ملاصدرا پیوند مستحکمی میان و برقرار کرد و اثبات کرد که تضاد و تناقضی میان داده های مستدل و یقینی عقل و معارف و حیانی وجود ندارد و بالعکس عقل و وحی تأیید کننده یکدیگرند . فلسفه - معرفت
- ۵۵- عموم فیلسوفان جهان اسلام ، هم برای معرفت وهم برای معرفت اعتبار قائل هستند . حسی - عقلی
- ۵۶- صدر المتألهین پایه بحث های علمی و فلسفی خود را روی پیوند میان (شهود) و وحی و سنت گذاشت . عقل و کشف - شرع
- ۵۷- گروهی که برای تجربه اهمیت بیشتری قائل بودند و آن را اساس کسب معرفت می دانستند به و گروهی که به عقل و استدلال های عقلی اهمیت می دادند به مشهور شدند . تجربه گرایان - عقل گرایان
- ۵۸- بیکن از نخستین فیلسوفانی بود که بر اهمیت اصرار می ورزید و به اصالت اصرار می ورزید . حس و تجربه - تجربه
- ۵۹- دکارت فیلسوف ریاضی دان بزرگ فرانسوی ، به اهمیت بسیار می داد . تفکر عقلی
- ۶۰- کانت با طرح دیدگاهی جدید کوشید بین دو گرایش (تجربه گرایی و عقل گرایی) آشتی دهد و نشان دهد که معرفت حاصل همکاری و است . عقل و حس
- ۶۱- کانت بر آن بود که قوه ادراکی انسان مفاهیمی مثل زمان ، مکان و علیت را نزد خود دارد و آنها را از راه و بدست نمی آورد . حس و تجربه

۶۲- تلاش کانت برای آشتی دادن عقل گرایان و تجربه گرایان به پیدایش دیدگاه های جدیدی در معرفت شناسی غرب منجر شد یکی از این دیدگاه هایا.....است. پوزیتویسم یا اثبات گرایی

۶۳- از نظر پوزیتویست ها ، اموری که از طریققابل بررسی و ارزیابی نیستند، اصولا اموری.....هستند که بشر به عللی به آنها معتقد شده است. تجربه- بی معنا

۶۴- یکی از مؤسسان پوزیتویسم که این اصطلاح را نیز برای اولین بار استفاده کرد.....فیلسوفقرن ۱۸ است. اوگست کنت- فرانسوی

۶۵- به حاشیه رفتنو.....وتوجه به مسئله تجربه، سبب رشد دانش هایی شد که به تجربه و آزمایش های تجربی استوار بودند. استدلال عقلی- جریان عقل گرایی

۶۶- نسبی گرایان بر این باورند که هر فرد متناسبخود درباره امور بهمی رسد که با شناخت فرد دیگر متفاوت است. ویژگی های- شناختی

۶۷- پراگماتیست ها می گویند هدف ما کشف.....نیست، بلکه ما نیازمند.....هستیم که در عمل به کار ما بیایند و سودمندی خود را نشان دهند. واقعیت - باورهای مفیدی

۶۸- ویلیام جیمز و برگسون از جمله کسانی اند که بهو.....معتقدند و به بعد معنوی انسان اهمیت می دهند. شهود عرفانی - تجربه دینی

سوالات کوتاه پاسخ

۶۹- دیدگاه پارمنیدس از فیلسوفان پیش از سقراط در یونان باستان، را در مورد شناخت حسی بنویسید؟ پارمنیدس شناخت حسی را به دلیل خطاهایی که گاه در حواس رخ می دهد، معتبر نمی دانست و تنها برای شناخت عقلی ارزش قائل بود.

۷۰- چرا پارمنیدس شناخت حسی را معتبر نمی داند و حرکت را انکار می کرد؟ شناخت حسی به دلیل خطاهایی که گاه در حواس رخ می دهد، اعتبار ندارد و نمی توان بدان تکیه کرد به همین جهت معتقد بود که حرکت وجود ندارد و همه اشیاء در ثبات و پایداری هستند.

۷۱- دو جریان فکری که در دوره جدید در اروپا شکل گرفت رانام ببرید؟ تجربه گرایی و عقل گرایی

۷۲- در دوره جدید فلسفه در اروپا که از قرن ۱۶ با پیشگامی فرانسیس بیکن و دکارت آغاز می شود، بحث و جدال فلسفی ، بیشتر بر سر چه موضوعاتی بود؟ در کسب معرفت، آیا حس و تجربه ارزش و اعتبار بیشتری دارد و بهتر ما را به حقایق می رساند یا استدلال عقلی

۷۳- یکی از مؤسسان پوزیتویسم که این اصطلاح را نیز برای اولین بار استفاده کرد، چه کسی بود؟ اوگوست کنت فرانسوی در قرن ۱۹

۷۴- نام دوتن از فیلسوفان معاصر که به شهود عرفانی و تجربه دینی معتقد بوده و به بعد معنوی انسان اهمیت می دهند رانام ببرید؟ ویلیام جیمز و هانری برگسون

۷۵- عموم فیلسوفان جهان اسلام ، برای کدام ابزار شناخت اعتبار قائل بودند؟ برای چهار ابزار شناختی (عقل و قلب معرفت شهودی و معرفت و حیانی اعتبار قائل بودند)

سوالات تشریحی

۷۶- چه مسائلی نظر فیلسوفان آن دوره باستان یونان را به خود جلب کرده بود؟ و بیشتر به شناختی بیشتر اهمیت می دادند؟ ارزش شناخت و میزان انطباق شناخت انسان با واقعیت- شناخت حسی

۷۷- چه کسانی اصل امکان شناخت را زیر سوال بردند و چرا؟ سوفسطائیان به سبب مغالطه هایی که برای آنها رخ داده بود مدعی شدند که نه از راه حس و نه راه عقل ، نمی توان به حقیقت رسید.

۷۸- دیدگاه پروتاگوراس را در مورد حقیقت بیان کنید؟ پروتاگوراس که از سوفسطائیان بود، می گفت حقیقت همان چیزی است که

حواس هر کس به آن گواهی می دهد؛ خواه حواس افراد یکسان گزارش دهد یا متفاوت بنابراین حقیقت امری یکسان نیست و نسبت به هر کسی می تواند متفاوت باشد پروتاگوراس اعتقاد داشت که اشیاء، هرطوری که درهرنوبت به نظر من می آیند، درآنم نوبت همان طور هستند و هر طور که به نظر تو می آیند، برای تونیز همان طور هستند.

۷۹- ارسطو چگونه توانست راه های معتبر شناخت و روش های رسیدن به آن را تبیین کند؟ با تدوین منطق گامی مهم در این زمینه برداشت و توانست قواعد استدلال و شیوه های مصون ماندن از خطا و مغالطه را آموزش دهد و مانع رشد سفسطه در جامعه شود.

۸۰- به عقیده افلاطون کدام شناخت مطمئن تراست و چرا؟ افلاطون به عقل اهمیت می داد، عقیده داشت که شناخت عقلی بسیار مطمئن تر از شناخت حسی است و اموری را که عقل درک می کند، ارزش برتری دارد. او باور داشت که عقل می تواند جهانی برتر از جهان طبیعت را بشناسد و برای آن استدلال ارائه نماید وی نام این جهان برتر را عالم مثل نامید.

۸۱- دیدگاه فارابی و ابن سینا را درباره اعتبار حس و عقل و شناخت و حیانی و شهودی بیان کنید؟ فارابی و ابن سینا مانند افلاطون و ارسطو، هم حس و هم عقل را معتبر می دانستند، آنان علاوه بر اینکه برای شناخت و حیانی اعتبار خاصی قائل بودند و آن را یکی از راه های شناخت می دانستند که اختصاص به پیامبران دارد، نیم نگاهی هم به شناخت شهودی داشتند اما آن را در تبیین فلسفی خود وارد نمی کردند.

۸۲- ارسطو در مورد ادراک حسی و عقلی چه دیدگاهی داشت؟ ارسطو گرچه ادراک حسی را معتبر می دانست، اما استدلال کردن را یک کار عقلی معتبر می شمرد. به نظر او عقل می تواند به اموری ماورای حس پی ببرد و آنها را اثبات نماید.

۸۳- دردوره شکوفایی فلسفه در جهان اسلام و ایران، چه ابزارهای شناختی معتبر شناخته شد و میان فیلسوفان این دوره در مورد اعتبار ابزارهای شناختی چه تفاوتی وجود دارد؟ در این دوره فیلسوفان بزرگی ظهور کردند که همگی سه ابزار حس و عقل و قلب را معتبر می دانستند، با این تفاوت که برخی از آنها بیشتر درباره حس و عقل سخن گفته اند، برخی به شهود قلبی توجه ویژه کرده اند و برخی نیز میان حس و عقل و قلب و شهود و حیانی پیوند برقرار ساخته و از هر سه بهره برده اند.

۸۴- دیدگاه سهروردی را درباره معرفت شهودی تبیین کنید؟ سهروردی بر معرفت شهودی تأکید بسیاری کرد و کوشید، آنچه را که از طریق اشراق و به صورت الهامات شهودی به دست آورده بود، تبیین استدلالی کند و در نهایت نظام فلسفی خود را بر پایه آن شهود ها بنا نماید.

۸۵- ملاصدر چگونه توانست میان فلسفه و معرفت و حیانی (عقل و وحی) پیوند مستحکمی برقرار نماید؟ ملاصدرا با بهره مندی از همه ابزار های معرفت، راه شیخ اشراق را تکمیل کرد و توانست به نحو مطلوبی از معرفت شهودی در کنار معرفت عقلی بهره ببرد. وی توانست یک دستگاه منسجم فلسفی بنا کند که در عین حال که کاملاً هویت فلسفی دارد و بر استدلال و منطق استوار است، اطشهود و اشراق نیز بهره مند است. او همچنین پیوند مستحکمی میان فلسفه و معرفت و حیانی برقرار کرد و اثبات کرد که تضاد و تناقضی میان داده های مستدل و یقینی عقل و معارف و حیانی وجود ندارد و بالعکس عقل و وحی تأیید کننده یکدیگرند.

۸۶- دیدگاه ملا صدرا را درباره ارتباط عقل و دین توضیح دهید؟ ملا صدرا در کتاب «مبدأ و معا» می گوید: عقل و دین در همه احکام خود با هم تطبیق دارند و حاشا که احکام شریعت انور با معارف یقینی و ضروری عقلی تعارض داشته باشد و افسوس به حال فلسفه ای که قوانین آن مطابق با کتاب و سنت نباشد.

۸۷- نظر علامه طباطبایی در مورد نقش ملاصدرا در ایجاد پیوند مستحکم میان عقل و وحی را بنویسید؟ علامه طباطبایی فیلسوف بزرگ معاصر می گوید: « صدر المتالیهین پایه بحث های علمی و فلسفی خود را روی پیوند میان عقل و کشف (شهود) و شرع (وحی و سنت) گذاشت و در راه کشف حقایق الهیات از مقدمات برهانی و مطالب کشفی (شهودی) و مواد قطعی دینی (آنچه از قرآن و حدیث به دست می آید) استفاده نمود. اگرچه ریشه این نظر در کلمات معلم ثانی (فارابی) ابن سینا، شیخ اشراق و خواجه نصیر الدین طوسی نیز به چشم می خورد، ولی این صدر المتالیهین است که توفیق کامل انجام این مقصد را پیدا کرد.

۸۸- در تاریخ فلسفه مقصود از دوره جدید اروپا چیست؟ ویژگی آن را بنویسید؟ مقصود از دوره جدید، دوره ای است که از قرن شانزدهم آغاز می گردد و تاکنون ادامه دارد، در این دوره جدید، اروپا به تدریج از حاکمیت کلیسا خارج می شود، علوم تجربی گسترش می یابد و در حوزه های مختلف اجتماعی، از جمله سیاست، فرهنگ و فلسفه تحولات زیادی رخ می دهد.

۸۹- در دوره جدید فلسفه در اروپا که از قرن شانزدهم با پیشگامی فرانسیس بیکن و دکارت آغاز می شود، بحث وجدال فلسفیس بیشتر بر سر چه موضوعاتی بود؟ نزاع بر سر این بود که در کسب معرفت، آیا حس و تجربه ارزش و اعتبار بیشتری دارد و بهتر ما را به حقایق می رساند یا استدلال عقلی

۹۰- دیدگاه تجربه گرایان و عقل گرایان رادرمورد شناخت بنویسید؟ گروهی که برای تجربه اهمیت بیشتری قائل بودند و آن را اساس کسب معرفت می دانستند، به «تجربه گرایان» و گروهی که به عقل و استدلال عقلی اهمیت می دادند، به «عقل گرایان» مشهور شدند.

۹۱- نخستین کسی که در دوره جدید فلسفه در اروپا، براهیمت حس و تجربه اصرار ورزید و به اصالت تجربه معتقد بود کیست و چه دیدگاهی دارد؟ بیکن- به نظر بیکن فیلسوفان گذشته با دنباله روی از ارسطو، بیشتر بر استدلال عقلی تکیه کرده بودند و در نتیجه علوم تجربی در خرافات و تعصب های بیجا محصور شده و پیشرفت نکرده بودند.

۹۲- تاکید جان لاک بر روش تجربه گرایی از چه جهتی مهم تلقی می شد؟ این تأکید از آن جهت اهمیت داشت که در دوره قرون وسطی کمتر به تجربه توجه می شد و علوم تجربی از عقب ماندگی فوق العاده ای رنج می برد.

۹۳- تفاوت دیدگاه دکارت و بیکن رادرمورد معرفت شناسی توضیح دهید؟ دکارت فیلسوف ریاضی دان بزرگ فرانسوی، برخلاف بیکن به تفکر عقلی اهمیت بسیار می داد و همچنین وی برعکس بیکن، معتقد بود انسان به طور ذاتی معرفت هایی دارد که آنها را با عقل درک می کند مانند اعتقاد به نفس مجرد و وجود خدا. به اعتقاد دکارت انسان در فهم این قبیل امور نیازی به حس و تجربه ندارد.

۹۴- چرا نظر دکارت و بیکن در موضوع معرفت شناسی، نقطه مقابل یکدیگر است؟ زیرا دکارت به تفکر عقلی اهمیت بسیار می داد و برعکس بیکن، معتقد بود، انسان به طور ذاتی معرفت هایی دارد که از تجربه به دست نیامده اند مانند اعتقاد به نفس مجرد و وجود خدا، به اعتقاد وی انسان در فهم این قبیل امور نیازی به حس و تجربه ندارد.

۹۵- آیا اهمیت بسیار دکارت به تفکر عقلی به معنای مخالفت وی با تجربه و علم تجربی است؟ خیر خود دکارت نقش مؤثری در پیشرفت علم در اروپا داشت، بخصوص که او یک ریاضی دان بزرگ هم شمرده می شد آنچه وی را از تجربه گرایان جدا کرد، قبول گزاره ها و قواعد عقلانی بود که از طریق تجربه قابل دستیابی نبودند و فقط متکی بر استدلال عقلی بودند.

۹۶- آنچه دکارت را از تجربه گرایان جدا کرد چه بود؟ قبول گزاره ها و قواعد عقلانی بود که از طریق تجربه قابل دستیابی نبودند و فقط متکی بر استدلال عقلی بودند.

۹۷- کانت برای آشتی دادن میان دو دیدگاه تجربه گرایی و عقل گرایی چه دیدگاهی را مطرح نمود؟ کانت با طرح دیدگاهی جدید کوشید بین این دو گرایش آشتی دهد و نشان دهد که معرفت، حاصل همکاری عقل و حس است. کانت بر آن است که قوه ادراکی انسان مفاهیمی مانند زمان، مکان و علیت را نزد خود دارد و آنها را از راه حس و تجربه به دست نمی آورد. به نظر کانت، انسان آنچه را که از طریق حس به او میرسد، در قالب این مفاهیم قرار می دهد و درک می کند.

۹۸- آیا تلاش های عقل گرایان در برابر تجربه گرایان اروپایی تلاش موفقیت آمیزی بود؟ خیر- تجربه گرایی به صورت یک دیدگاه غالب فلسفی در اروپا درآمد.

۹۹- چه عاملی سبب پیدایش دیدگاه های جدیدی در معرفت شناسی غرب از جمله مکتب پوزیتیویسم شد؟ تلاش کانت برای آشتی دادن میان مکاتب عقل گرایان و تجربه گرایان

۱۰۰- دیدگاه «پوزیتیویسم» یا «اثبات گرایی» درباره معرفت شناسی را توضیح دهید؟ از نظر پوزیتیویست ها اموری که از طریق تجربه قابل بررسی و ارزیابی نیستند، اصولا اموری بی معنا هستند که بشر به عللی به آنها معتقد شده است. به اعتقاد ایشان، تنها اموری ارزش تحقیق و پژوهش دارند که قابل ارزیابی حسی و تجربی باشند؛ این امور اگر از طریق تجربه اثبات شوند، معرفت به حساب می آیند، در غیر این صورت، ارزش معرفتی ندارند و باید کنار گذاشته شوند.

۱۰۱- پیامدها و نتایج رشد اندیشه نسبی گرایی در معرفت شناسی غرب را بنویسید؟ رشد اندیشه نسبی گرایی به حاشیه رفتن استدلال عقلی و جریان عقل گرایی و توجه خاص به مسئله تجربه، سبب رشد دانش هایی شد که بر تجربه و آزمایش های تجربی استوار بودند؛ دانش هایی از قبیل فیزیک، شیمی، زیست شناسی و پزشکی

۱۰۲- چرا توجه ویژه به تجربه و بی مهوری به تفکر عقلی، در معرفت شناسی غربی، اشکالات نظری متعددی را پدید آورده است؟ زیرا اولاً روش تجربی نمی توانست پاسخگوی سوال های مهم انسان باشد. مثلاً تجربه نمی توانست درباره نیاز جهان به مبداء و خدا و وجود عوالمی غیر از عالم طبیعت و اساس خوب و بد های اخلاقیها نظر کند زیرا ابزار لازم برای چنین مسائلی را در اختیار نداشت ثانیاً: ناتوانی تجربه در دستیابی به همه خصوصیات اشیاء احتمالی بودن بسیاری از نتایج تجربی و تفاوت میان تجربه انسان ها، می توانست قطعیت احکام تجربی را از میان ببرد. در هر حال چنین مشکلاتی سبب شد که واقع نمایی دانش تجربی، بار دیگر با اشکال روبه رو شود و جریان های نسبی گرا در داخل تجرب گرایی ظهور کنند.

۱۰۳- نظریه نسبی گرایی در معرفت شناسی را توضیح دهید؟ نسبی گرایان بر این باورند که هر فرد متناسب با ویژگی های خود درباره امور به شناختی می رسد که با شناخت فرد دیگر متفاوت است. بنابراین شناخت هر کس برای خودش و نسبت به خودش اعتبار دارد مثلاً: بر اساس این دیدگاه، به طور مطلق نمی توان گفت « فلز بر اثر حرارت انبساط پیدا می کند» بلکه فرد حداکثر می تواند بگوید « من در این وضعیت فکر می کنم فلز بر اثر حرارت منبسط می شود»

۱۰۴- نسبی گرایی در معرفت شناسی، به تدریج به چه حوزه هایی راه یافت؟ به حوزه هایی مانند انسان شناسی، اخلاق، حقوق و دین وارد شد و به نسبی گرایی در هویت انسان، اخلاق، دین و حقوق انجامید.

۱۰۵- دیدگاه پراگماتیسم یا اصالت عمل را توضیح دهید؟ پراگماتیست ها معتقد بودند که از طریق تجربه نمی توان واقعیت را شناخت. پراگماتیست ها می گویند هدف ما کشف واقعیت نیست، بلکه ما نیازمند باورهای مفیدی هستیم که در عمل به کار ما بیایند و سودمندی خود را نشان دهند؛ مثلاً کسی که باور دارد آب در حال جوش بسیار داغ است و دست را می سوزاند، به آب جوش دست نمی زند دچار سوختگی نمی شود. پس این دانش در عمل برای ما مفید است و همین فایده، به معنی درست بودن است.